

2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.10.2019 р.).
3. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України № 1057-IV від 09.07.2003 р. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.10.2019 р.).
4. Розвиток державного пенсійного страхування в умовах пенсійної реформи: монографія [О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк, О. В. Петрушка та ін.] : за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняка. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 350 с.
5. Петрушка О. В. Накопичувальна система державного пенсійного страхування: перевали та ризики запровадження в Україні. *Світ фінансів*. 2015. №1. URL: http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv.pdf (дата звернення: 19.10.2019 р.).

Мацола Оксана Іванівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор Ірина Петрівна

МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Структура фінансових ресурсів домашніх господарств за напрямками використання коштів формується виходячи з необхідності першочергового забезпечення розширеного відтворення робочої сили, тобто залежить від обсягу витрат на фізіологічні потреби населення, які є найбільш пріоритетними. Використання фінансових ресурсів домогосподарств передбачає сукупність витрат домогосподарств за окремими напрямками. Витрати домогосподарств – це сума платежів домогосподарств за товари і послуги, отримані у звітному періоді, сума коштів, направлена на купівлю акцій, сертифікатів, валюти, нерухомості, на будівництво, допомогу родичам і знайомим, на вклади до банківських установ, на податки та інші внески.

Як зазначає Т.О. Кізима, з позиції окремого домогосподарства напрями використання фінансових ресурсів узагальнено можна звести до наступних:

- задоволення поточних споживчих потреб;
- задоволення потреб неспоживчого характеру;
- формування заощаджень [1, с. 245].

Зауважимо, що частину фінансових ресурсів населення витрачає не на задоволення своїх особистих потреб, а на сплату податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Ще одна частина фінансових ресурсів домогосподарств припадає на заощадження, тобто їх використання здійснюватиметься у майбутньому. Таким чином, обидві частини фінансових ресурсів домогосподарств (податкова і ощадна) зменшують обсяги задоволення поточних потреб домогосподарств.

Динаміка витрат та заощаджень домогосподарств України у період 2013-2017 рр. вказує на тенденцію до зростання з 1548,7 млрд. грн. до 2475,8 млрд. грн. або на 927,1 млрд. грн., у 1,6 рази. Найбільшу питому вагу у структурі витрат і заощаджень домогосподарств становлять придбання товарів і послуг – 92,8 % у 2017 р. (див. табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка використання фінансових ресурсів домогосподарств в Україні у період 2013-2017 рр.*

Показники	2013	2014	2015	2016	2017	Приріст / зменшення млрд. грн.
Витрати та заощадження, всього, в тому числі:	1548,7	1516,7	1772,0	2051,3	2475,8	927,1
придбання товарів і послуг	1304,0	1316,7	1568,1	1840,2	2297,5	993,5
доходи від власності (сплачені)	21,1	23,5	18,5	15,5	18,7	-2,4
поточні податки на доходи, майно та інші сплачені поточні трансферти, з них:	107,3	145,7	154,1	182,9	228,5	121,2
- поточні податки на доходи, майно	72,9	75,4	104,4	146,9	188,6	115,7
- внески на соціальне страхування	16,2	16,6	16,3	1,9	2,4	-13,8
- інші поточні трансферти	18,1	53,7	33,3	34,0	37,4	19,3
нагромадження нефінансових активів	5,3	2,9	-2,1	-5,4	-5,2	-10,5
приріст фінансових активів, з них:	110,9	27,8	33,2	18,0	-63,6	-174,5
- приріст грошових вкладів та заощаджень в цінні папери	104,7	-118,7	-106,3	32,5	65,8	-38,9
- заощадження в іноземній валюті	21,5	32,4	-2,8	-63,2	-56,6	-78,1
- позики, одержані за виключенням погашених (-)	5,2	-40,1	-82,7	-20,5	12,5	7,3

* складено автором за даними джерел [3; 4]

Динаміка абсолютних значень видатків на придбання товарів і послуг зросли з 1304,0 млрд. грн. у 2013 р. до 2297,5 млрд. грн. на 993,5 млрд. грн. або 1,76 раза. Більше як 9,2 % займають поточні податки на доходи, майно та інші сплачені трансферти, динаміка яких також характеризується зростаючими показниками з 107,3 млрд. грн. до 228,5 млрд. грн. на 121,2 млрд. грн.

Нагромадження нефінансових активів та доходи від власності (сплачені) становлять близько одного відсотка у структурі видатків домогосподарств України.

У 2017 р. як і у попередні роки більше 50 % займають видатки на продовольчі товари, а близько 26 % – це витрати на непродовольчі товари, більше 13 % – витрати на сплату житлово-комунальних послуг. І лише 2 % – це витрати на особисте підсобне господарство. Слід відмітити, що у структурі придбання товарів і послуг є відмінність між видатками, які здійснюють сільські і міські домогосподарства, що пов'язано із специфікою та умовами ведення домашнього господарства.

Динаміка абсолютних значень видатків одного домогосподарства на продовольчі товари у 2017 р. зросла на 574,4 грн. при зростанні споживчих грошових витрат загалом на 1153,8 грн. У порівнянні з попереднім роком у 2017 р. при зменшенні частки витрат домогосподарства на продовольчі товари зросла питома вага видатків на непродовольчі товари та сферу послуг. Зокрема, частка витрат одного домогосподарства на непродовольчі товари зросла на 0,9 % або на 373 грн., а частка видатків на сферу послуг зросла на 0,3 %, що становить 206,3 грн.

Серед непродовольчих товарів найбільшу суму витрат одного домогосподарства припадає на оплату житла, води, електроенергії, газу та інших видів палива. Частка цих витрат у період 2016-2017 рр. зросла з 13,8 % до 14,7 % усіх споживчих витрат. Динаміка абсолютних значень цієї групи видатків також зросла з 314,6 грн. до 833,1 грн., або на 207,2 грн.

Зазначимо, що аналіз видатків домогосподарств на групу непродовольчих товарів дозволив зробити висновок про те, що найменшу суму коштів одне домогосподарство витрачає на освіту, що становило у 2016 р. 56,4 грн., а у 2017 р. – 75,9 грн. При тому, що на ресторани і готелі

витрачається в два рази більше коштів, а на транспорт і зв'язок в п'ять разів більше фінансових ресурсів, ніж на освіту [2, с. 116].

Таким чином, виходячи з вищесказаного можна зробити висновок, що найбільшу частку серед сукупних споживчих витрат займають витрати на продукти харчування, які у 2017 році становили 50,9 %. Ці витрати відносяться до першочергових потреб людини, а тому частка витрат на харчування служить одним з індикаторів рівня життя населення: чим нижча ця частка, тим вище рівень життя. Рівень 50,9 % усіх споживчих витрат домогосподарств є негативним показником, оскільки в розвинених країнах ця частка складає не більше 20-25%.

Література:

1. Державне фінансове забезпечення соціальної сфери / За ред. Т.М. Кір'ян та Ю.В. Пасічника. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2012. 398 с.
2. Коваль С. Л., Сидор І. П. Оцінка витрат домогосподарств на харчування: українські реалії та зарубіжний досвід. Матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції «Соціально-економічні проблеми сучасності» м. Маріуполь 31.05.2019 р. 180 с. (С. 115-119).
3. Статистичний щорічник України 2017 р. Державна служба статистики України. URL: www.ukr.stat.gov.ua (дата звернення 12.10.2019 р.)
4. Україна у цифрах у 2013 – 2017 рр. Державна служба статистики України. URL: www.ukr.stat.gov.ua (дата звернення 12.10.2019 р.)

Мащак Мар'яна Петрівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Круп'як І.Й.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАПОВНЕННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

За результатами дослідження макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету у різних країнах світу варто акцентувати увагу на основних позитивних тенденціях, які доцільно врахувати при удосконаленні прогнозування і планування доходів Державного бюджету України. Зокрема, це: активне залучення до макроекономічного прогнозування і планування доходів бюджету бізнесових структур; застосування економіко-математичних методів прогнозування та моделювання; гнучке коригування планів та прогнозів; постійна робота